

INHOUDSOPGAVE

Ter inleiding

- 1 De spinozisten: portret van een wijsgerige familie
- 2 Enkele notities over Spinoza's werken
- 3 Nederlandse wijsbegeerte of wijsbegeerte in Nederland?

1 De spinozisten: een filosofische gemeenschap op zoek naar authenticiteit (1850-1907)

- 1.1 Een wijsgerige beweging in Nederland
- 1.2 Wijsbegeerte en parafilosofie
- 1.3 Spinozisme: kern of schil?
- 1.4 Een bloei van de tijdschriftencultuur

2 Het geheime genootschap voorbij. 'Natuurlijke Godsdienst' en spinozisme

- 2.1 Spinozisme en occultisme
- 2.2 Logecultuur en wijsbegeerte
- 2.3 Post Nubila Lux: een school voor bespiegelende wijsbegeerte
- 2.4 Franz Wilhelm Junghuhn: licht- en schaduwbeelden
- 2.5 Berthold Auerbach: Spinoza als wijsgeer van de Natuurlijke Godsdienst

3 Prometheus van het nieuwe denken. Moderne theologen en vrijdenkers over Spinoza

- 3.1 Theologie als medium van de filosofie
- 3.2 Spinoza en de moderne theologie
- 3.3 Wessel Scheffer en Dionys Burger jr.: twee christenwijsgeren over Spinoza
- 3.4 Alexander Siffle: de vroegste filosoof van De Dageraad over Spinoza

4 Blijde boodschappers der mondige mensheid. Voor de eenheid van natuurwetenschap en humanisme

- 4.1 Rondom de Utrechtse School: van 'teekenskunde' naar spinozisme
- 4.2 Jacob Moleschott: een negentiende eeuwse Spinoza
- 4.3 Johannes van Vloten: de eenheid van wetenschap en humanisme
- 4.4 Van Vloten en de institutionalisering van Spinoza

5 'Zeker zyn wy van Spinoza's familie'. De vereniging van alle anti-kerkelijk rechtzinnigen

- 5.1 Multatuli en zijn 'mecenas'
- 5.2 Multatuli over Spinoza's familie
- 5.3 De 'Spinoza-koorts' van Jong Den Haag
- 5.4 Flanor en de popularisering van Spinoza

6 Spinozisme: wijsbegeerte of proza? Spinoza en de Nederlandse universiteiten

- 6.1 De academische wijsbegeerte sinds 1850
- 6.2 Cornelis Opzoomer: Krause en pseudo-spinozisme
- 6.3 Jan Land: spinozisme als authentieke levensleer tegen atomisme en vervreemding
- 6.4 Bernard van der Wijck: met Spinoza naar een nieuwe staatsleer
- 6.5 Cornelis Bellaar Spruyt over het spinozisme: proza of wijsbegeerte?
- 6.6 Johan Herman Gunning en Abraham Kuyper: spinozisme is staatsabsolutisme

7 De erfgenamen van Flanor. Spinozisme en wetenschapskritiek rondom *De Nieuwe Gids*

- 7.1 'Tachtig' en het spinozisme
- 7.2 Marius Lotsy: de 'koele, objectieve onpartijdigheid' van Spinoza
- 7.3 Herman Gorter: spinozisme als rationalistische zelftucht
- 7.4 Jan Hendrik Leopold: een pleidooi voor kritische tekstedities van Spinoza's werken

8 'Zien door de bril die Spinoza geslepen heeft'. Willem Meijer en de leerstelligen

- 8.1 Aanhangers en ijverige discipelen
- 8.2 'Een eenigszins ouderwetsche persoonlijkheid'
- 8.3 Spinozisme als speurtocht naar oorspronkelijkheid in een vluchtige wereld
- 8.4 Wetenschapskritiek en ressentiment: het belang van Spinoza's politicologie
- 8.5 De erfenis van Meijer: Koenraad Oege Meinsma en Bernard Damme

9 Levensleer naar de beginselen van Spinoza. Bierens de Haan en de individualisten

- 9.1 In en uit de schaduw van Bolland
- 9.2 Middelpunt van 'een kolkende en zuigende sociale beweging'
- 9.3 Wijsbegeerte als levensleer: een andere omgang met de werkelijkheid
- 9.4 Levensleer naar de beginselen van Spinoza
- 9.5 Een wijsgerige beweging in Nederland: een verlangen naar ware werkelijkheid

10 Wijsgerige beweging in Nederland. De spinozistische stemming van het fin de siècle

- 10.1 Spinoza-koorts: het antigodsdienstige vertoog
- 10.2 De wending naar Spinoza's wijsbegeerte: het anti-scientistische vertoog
- 10.3 Tussen engagement en affirmatie
- 10.4 Kenmerken van de Spinoza-receptie in Nederland
- 10.5 Spinozisme: vormgever van de heilsverwachtende oriëntaties in het fin de siècle

Literatuuropgave

- a Geraadpleegde werken en biografieën van Spinoza
- b Bronnen
- c Literatuur